

MIKO KNYGOS

„EKONOMIKA IR VERSLUMAS 11-12 KL.“

VALDYMO SISTEMA

(trumpa naudotojo instrukcija)

I. Struktūra

1. Paleidus MIKO knygą, atsiveria pradinis langas, kuriame galima pasirinkti knygos peržiūrą arba naudotojo instrukciją.
2. Pasirinkus knygos peržiūrą, atverčiama jos pratarmė.
3. Į bet kurią knygos vietą patogiu patekti naudojantis interaktyviu kontekstiniu turiniu . Spragtelėjus šį ženklielį, atsiveria pagrindinis turinys (*Titulinis, Pratarmė, Skyrių pavadinimai* ir kt.). Vedžiodant pele arba pasinaudojus klaviatūros rodyklėmis galima pasirinkti reikiamą puslapį. Spragtelėjus jo pavadinimą pele (arba nuspaudus ENTER) pereinama į norimą knygos vietą.
4. Knygos puslapius nuosekliai vartyti galima spragtelint rodyklėles ir apatiniuose lapo kampuose (arba klaviatūros klavišais: ←, →, ↑, ↓, PgUp, PgDn).
5. Kontekstiniame turinyje yra perėjimas ir į „Naudingų nuorodų“ puslapį (žr. III.4).
6. Beveik kiekvieno skyrelio pabaigoje yra testas „Įtvirtinimo klausimai“. Naudotojas gali pasirinkti vieną iš 2 ar 4 prie kiekvieno klausimo pateiktų atsakymų, spragtelėdamas apvalią akutę kairėje. Baigus atsakinėti, reikia spragtelėti ženklielį apatinėje testo paskutinio puslapio paraštėje. Tada joje atsiranda teisingų, neteisingų ir neatsakytų klausimų skaičiai. Spragtelėjus ženklielį , ištrinami naudotojo pažymėti atsakymai. Spragtelėjus ženklielį , galima pamatyti visus teisingus atsakymus.
7. Mokymo priemonės tekste rausvai nuspelvinti žodžiai ar žodžių junginiai yra interaktyvūs. Spragtelėjus juos pele, atsiranda paaiškinimas, lentelė arba iliustracija.
8. Šią instrukciją iš bet kurios MIKO knygos vietos galima atverti spustelėjus klaviatūros klavišą **F1**. Išsamesnę informaciją apie MIKO knygas galima perskaityti spustelėjus klavišą **F4** (užverinama mygtuku „Hide“).

II. Mygtukai

II.1. Apatinės juostos mygtukai

– pereinama į interaktyvų pagrindinį turinį;

– keičiamas vaizdas ekrane (didinamas, mažinamas, rodomas visas puslapis).

Padidinus vaizdą galima vilkti jį į norimą vietą, laikant nuspauštą kairįjį pelės klavišą;

– įterpiamos (panaikinamos) interneto arba naudotojo failų sistemos nuorodos;

– įterpiami (panaikinami) papildomi PDF formato puslapiai;

– spausdinamas ekrane matomas puslapis;

– pateikiamas valdymo mygtukų aprašymas;

– pateikiama naudinga informacija:

a) licencijos kodas – jis yra **būtinas** naudojantis papildomomis funkcijomis arba registruojant MIKO knygą klientų sistemoje (apsilankykite <http://klientams.tev.lt>);

b) turima programos versija;

c) programos atnaujinimo mygtukas.

– rodomas MIKO knygos kūrėjų sąrašas.

II.2. Programų langų valdymo mygtukai

Dirbant su MIKO knyga, dešiniajame viršutiniame kampe visada matomi standartiniai mygtukai (jų išvaizda šiek tiek priklauso ir nuo operacinės sistemos versijos bei nustatymų):

– suskleidžiamas ekrano langas;

– sumažinamas ekrano langas;

– maksimaliai padidinamas ekrano langas;

– baigiamas darbas, programa užverinama.

Įvairių papildomų langų (pvz., metodinės medžiagos, atsakymų ir kt.) dešiniajame

viršutiniame kampe atsirandantis pabaigos ženklelis yra skirtas tų langų užvėrimui.

II.3. Apatinės ir kairiosios paraščių piktogramos

Knygos puslapiuose atsirandantys įvairūs ženkleliai rodo, ką turinio autoriai siūlo naudoti nagrinėjant pasirinktą temą. Užvedus pelės žymeklį ant piktogramos, rodomas trumpas apibūdinimas. Spragtelėjus piktogramą, atveriamas atitinkamas papildomas langas su paaiškinimu, atsakymu ar iliustracija. Papildomas langas užveriamas dar kartą spragtelėjus tą pačią piktogramą arba kryželį dešiniajame viršutiniame kampe.

– paaiškinimas, komentaras mokytojui;

– užduoties sprendimas, atsakymas į klausimą (klausimai išskirti ruda teksto spalva);

– papildomas dokumentas (atveriamas atskirame lange).

Atliekant testus, pateiktus skyrelių pabaigoje, atsiranda šie mygtukai:

– testo rezultatai:

– teisingų atsakymų skaičius;

– neteisingų atsakymų skaičius;

– neatsakytų klausimų skaičius.

– ištrinami pažymėti atsakymai;

– parodomi teisingi testo atsakymai (šis ženklelis atsiranda tik spragtelėjus mygtuką „Testo rezultatai“).

Apatinės paraštės kampuose yra papildomos piktogramos, leidžiančios versti po vieną knygos puslapį: ir .

III. Turinio papildymo galimybės

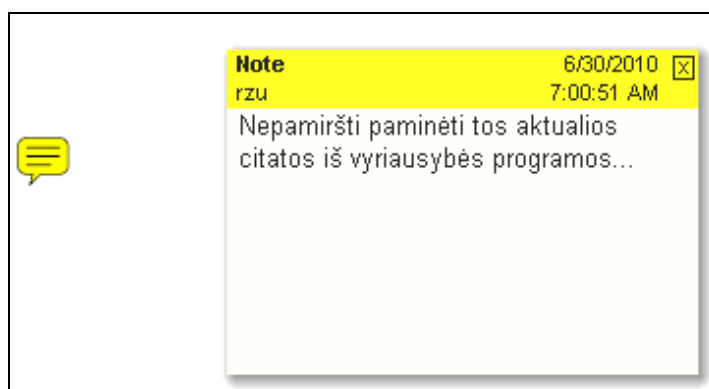
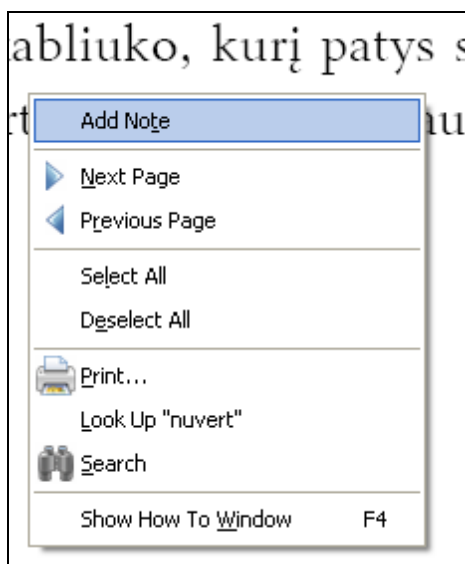
Naudotojui, norinčiam toliau kurti ir tobulinti savo MIKO knygą, numatytos penkios galimybės:

1. Primintukų kūrimas (pastabos sau).
2. Papildomų PDF puslapių „įklijavimas“.
3. Nuorodų įterpimas.
4. „Naudingų nuorodų“ puslapio papildymas.
5. Informacijos tvarkymas kataloge „Mano_...“.

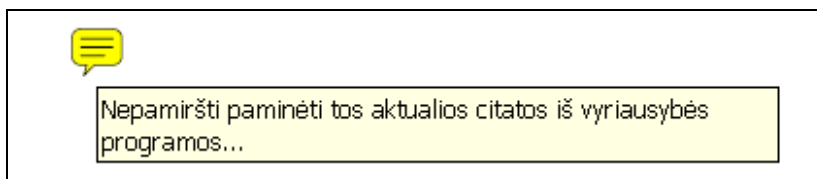
Reikia neužmiršti, kad visi 1–3 punktų papildymai ar pakeitimai daromi tik tame puslapyje, kuriame esate.

III.1. Naudotojas gali rašyti pastabas ir pasirinktoje teksto vietoje įterpti *primintukus*. Primintukas – tai spalvotas ženklielis , su kuriuo susietas tos pačios spalvos lapelis, skirtas pastaboms užsirašyti. Primintukų skaičius viename puslapyje neribojamas.

- a) Užvedus pelės žymeklį ant norimos puslapio vietos ir spragtelėjus dešiniu pelės klavišu, atsiveria kontekstinis meniu. Jame pasirinkus (spragtelėjus kairiu pelės klavišu) komandą „Add Note“, toje puslapio vietoje įterpiamas spalvotas primintuko ženklielis (po to pele jį galima nuvilkti į bet kurią kitą puslapio vietą).

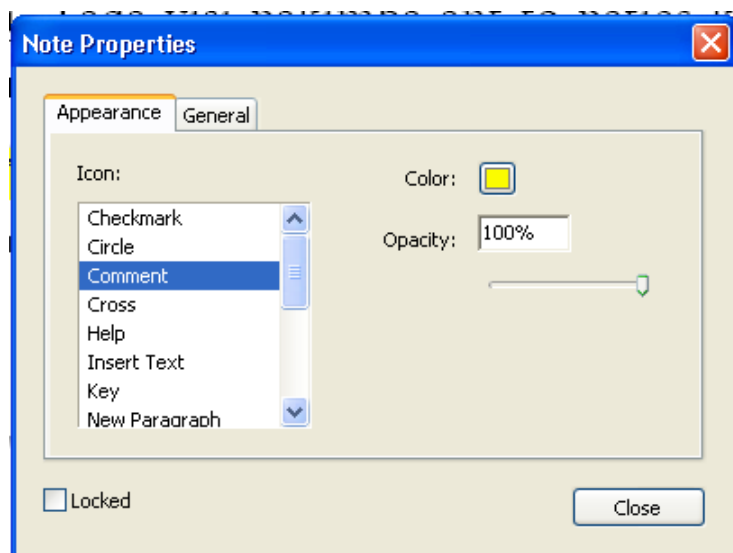
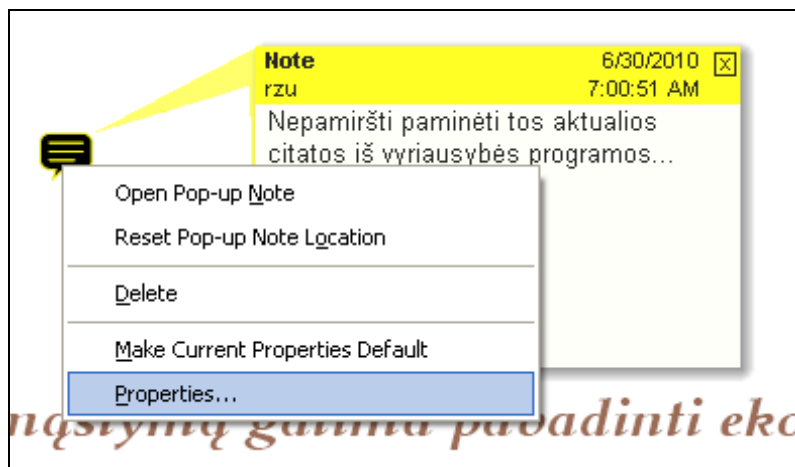

- b) Pastabų lapelyje galima rašyti tik tekstą. Spragtelėjus viršutiniame dešiniajame lapelio kampe, pats lapelis paslepiamas ir puslapyje lieka tik primintuko ženklielis. Pastabos tekstas matomas užvedus pelės žymeklį ant primintuko ženklielio.

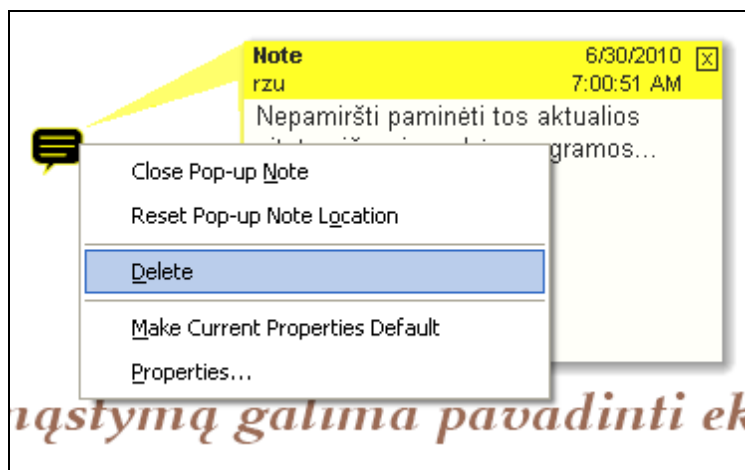

- c) Norint pastabas taisyti arba keisti, reikia spragtelėti primintuko ženklielį kairiu pelės klavišu. Atsiveria su tuo ženklieliu susietas lapelis, tada jo turinį galima tvarkyti.

- d) Primintuko spalvą ir ženklelio formą galima keisti spragtelėjus dešiniuoju pelės klavišu lapelį arba ženklelį ir pasirinkus kontekstiniame meniu komandą „Properties“. Atsiveria dialogo langas, kuriame galima nurodyti ženklelio formą („Icon“) ir spalvą („Color“).

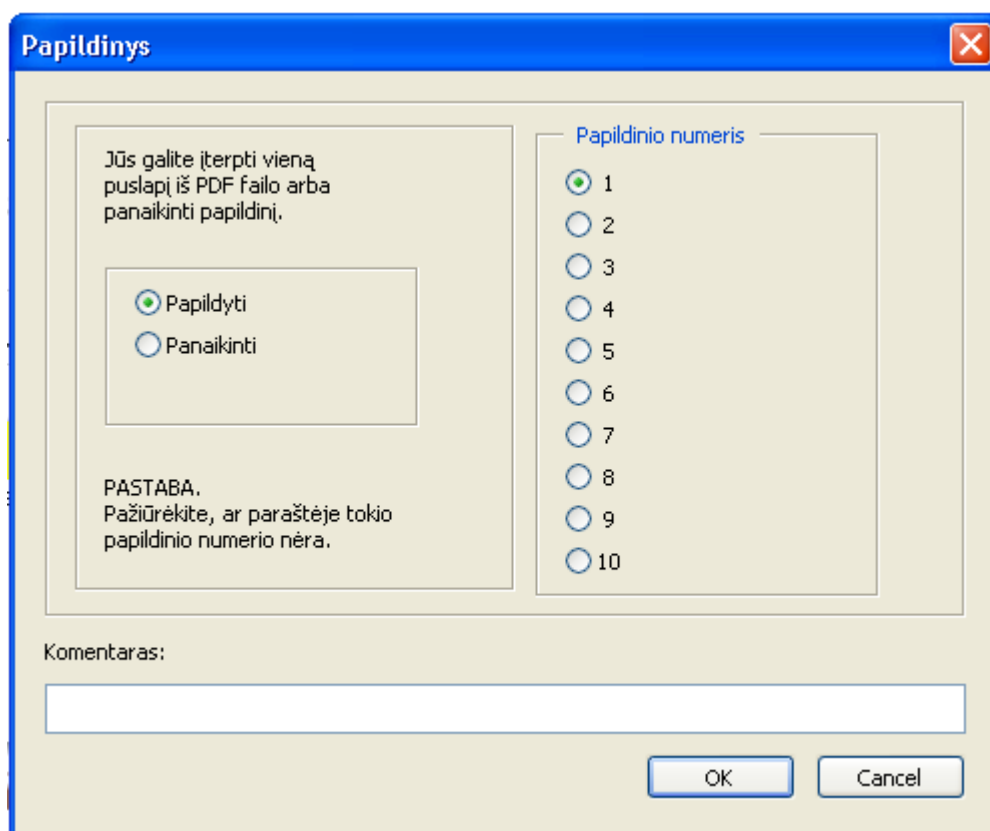

- e) Primintukai panaikinami tame pačiame kontekstiniame meniu pasirinkus komandą „Delete“ (arba „Delete Comment“).

III.2. Naudotojas prie kiekvieno puslapio gali „prisiklijuoti“ iki 10 papildomų PDF formatu iš anksto parengtų puslapių.

Mygtuku atveriamas papildinių įterpimo (panaikinimo) langas.

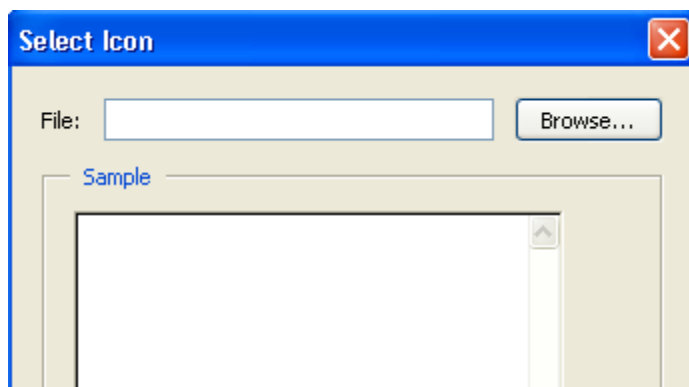
a) Jame galima pasirinkti (spragtelėjus atitinkamą skrituliuką užrašo kairėje):

- veiksmą (įterpti ar panaikinti papildomą puslapį);
- papildinio ženklelio numerį (papildiniai **1** – **10** išdėstomi pasirinkto puslapio apatinėje paraštėje nuo puslapio vidurio į dešinę).

b) Kiekvieno papildinio turinį galima aprašyti langelyje „Komentaras“ – vėliau šis užrašas matomas užvedus pelės žymeklį ant papildinio numerio. Tai padės prisiminti, kokia informacija pateikta tame papildomame puslapyje.

c) Spragtelėjus mygtuką OK, atsiveria langas „Select Icon“.

Spragtelėjus mygtuką „Browse“, siūloma susirasti reikalingą PDF failą naudotojo kompiuteryje (arba pasiekiamą iš to kompiuterio). Suradus ir pasirinkus failą (spragtelėjus „Select“), langelyje „Sample“ galima peržiūrėti visus failo puslapius. Tada, judant dešiniąja slinkties juosta, reikia pasirinkti vieną puslapį ir, kai jis atsiranda dialogo lange, dar kartą spragtelėti OK. Šis puslapis „prisiklijuoja“ prie puslapio, kuriame esate. Jei baigus darbą pakeitimai bus išsaugoti (žr. IV skyrelį), tas puslapis liks MIKO knygoje tol, kol nenuspręsite jo panaikinti. Todėl pradinio failo, iš kurio buvo paimtas papildomas puslapis, neberekės turėti pasiekiamame kataloge.

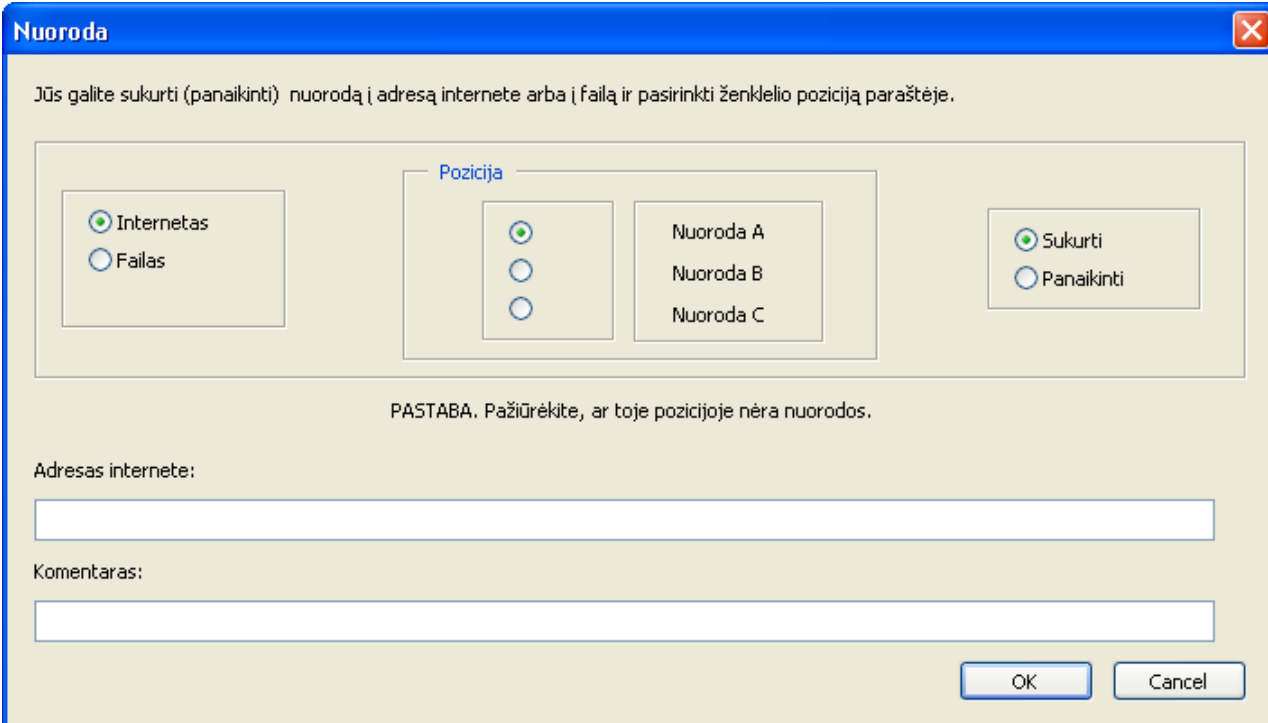
d) Dirbant su MIKO knyga, papildomi puslapiai atveriami spragtelėjus papildinio numerį.

e) Jei tuo pačiu numeriu sukuriami keli papildiniai, išlieka tik paskutinis. Todėl, prieš pasirinkdami papildinio numerį, įsitikinkite, ar tuo numeriu jau nėra „priklijuotas“ kitas papildomas puslapis.

Pastaba. Jei, pasirinkus papildinį, apatinėje paraštėje neatsiranda jo numeris, vadinasi, pasirinkto PDF failo turinys yra apsaugotas ir jo panaudoti negalima.

III.3. Naudotojas kiekviename puslapyje gali susikurti 3 nuorodas į bet kokią failą (teksto, pateikties, garso, vaizdo, grafikos ir pan.) ar adresą internete.

Mygtuku atveriamas nuorodų kūrimo (panaikinimo) langas.

a) Jame galima pasirinkti (spragtelėjus atitinkamą skrituliuką užrašo kairėje):

- veiksmą (sukurti ar panaikinti nuorodą);
- nuorodos ženklelį ir poziciją apatinėje paraštėje (pavyzdžiui:);

- adresą internete ar failą, į kurį veda nuoroda.
- b) Langelyje „Komentaras“ galima aprašyti susikurtą nuorodą. Šis užrašas matomas užvedus pelės žymeklį ant nuorodos ženklelio.
  - c) Pasirinkus „Sukurti“ → „Internetas“, į atitinkamą langelį reikia įrašyti (nukopijuoti) interneto puslapio adresą (jei nieko neįrašyta komentaro langelyje, šis adresas matomas vietoje komentaro, užvedus pelės žymeklį ant nuorodos ženklelio) ir spragtelėti „OK“.
  - d) Pasirinkus „Sukurti“ → „Failas“, reikia spragtelėti „OK“. Tada atsiveria dialogo langas „Open“. Jame galima susirasti norimą failą ir, spragtelėjus „Select“, susikurti nuorodą į jį. Tačiau, skirtingai nei kuriant papildinius, pasirinktas failas į MIKO knygą neįrašomas, o tik įdedama nuoroda į jį. Todėl vėliau šį failą galima atverti tik tuo atveju, jei jis yra pasiekiamas iš kompiuterio, kuriame veikia MIKO knyga. Dėl to dažniau naudojamus failus rekomenduojama įsirašyti į MIKO knygos atmintuko katalogą „Mano_...“.
  - e) Spragtelėjus nuorodos ženklelį puslapio apatinėje paraštėje, atveriamas nurodytas failas (jei jis yra pasiekiamas iš kompiuterio) arba jungiamasi su nurodytu interneto puslapiu (jei yra interneto ryšys).
  - f) Jei į tą pačią vietą sukuriamos kelios nuorodos, išlieka tik paskutinė. Todėl, prieš kurdami nuorodą, pasitikrinkite, ar toje paraštės vietoje, kurią pasirinkote, nėra jau sukurtos nuorodos.

Pastaba. Ta pati nuoroda į failą gali nevienodai veikti skirtinguose kompiuteriuose. Tai priklauso nuo programų, įdiegtų kompiuteryje ir susietų su failo pavardžiu. Pasitikrinkite, ar naudojamame kompiuteryje turite programą norimam failui paleisti ar peržiūrėti.

III.4. Dar 20 nuorodų į failus ar adresus internete, kurie gali būti naudingi dirbant su MIKO knyga, galima susikurti „Naudingų nuorodų“ puslapyje. Į šį puslapį patenkama spragtelėjus atitinkamą užrašą turinyje.

- a) Šiame puslapyje jau yra 20 nuorodų, kurias siūlo MIKO knygos sudarytojai. Nuorodos aktyvuojamos spragtelėjus ženklelį: . Šių nuorodų negalima panaikinti ar pakeisti. Užtat savo sukurtas nuorodas ( ) naudotojas gali keisti, pildyti, panaikinti.
- b) Spragtelėjus bet kurią neaktyvų nuorodos ženklelį ( ), atsiveria nuorodų kūrimo langas. Tolesni veiksmai yra analogiški aprašytiems šios instrukcijos III.3 punkte.
- c) Ištrinti nebereikalingą naudotojo nuorodą galima spragtelėjus mygtuką . Tada atsiveria dialogo langas, kuriame reikia surinkti naikinamos nuorodos numerį. Spragtelėjus „OK“, prašoma patvirtinti, ar tikrai norite ištrinti. Spragtelėjus „Yes“ – nuoroda ištrinama.

III.5. Katalogas „Mano_...“ yra informacijos saugykla MIKO knygos atmintuke. Čia naudotojas gali susidėti bet kokią darbui reikalingą medžiagą: tekstinius, vaizdo, garso,

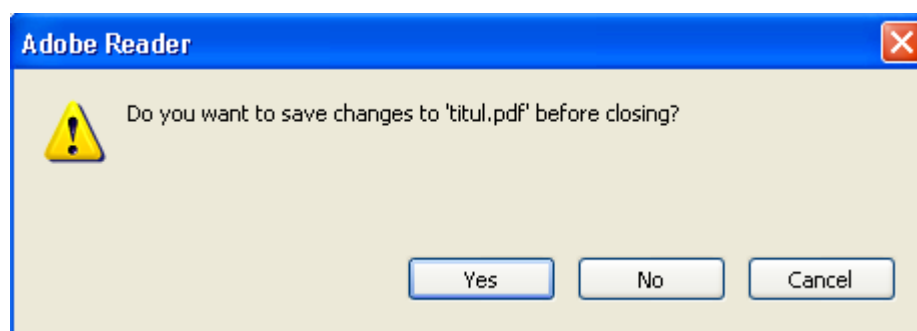
pateikčių failus, nuotraukas ir kt. Pasinaudojus nuorodų galimybėmis, šiuos failus galima susieti su reikalingomis temomis ar užduotimis pasirinktuose puslapiuose.

Katalogą „Mano_...“ galima pasiekti, pavyzdžiui, taip:

- a) Laikant nuspaustą klavišą , spustelėti klavišą **E** (Win + E).
- b) Atsivėrusiame dialogo lange dukart spragtelėti atmintuko (keičiamo disko) piktogramą.
- c) Atsivėrusiame sąrašė pasirinkti katalogą „Mano_...“.

IV. Darbo pabaiga

Norint užbaigti darbą, reikia spragtelėti ženklelį dešiniajame viršutiniame lango kampe. Programa paklausia, ar išsaugoti darbo eigoje padarytus turinio pakeitimus.

Spragtelėjus „Yes“, visi pakeitimai įrašomi į pagrindinį MIKO knygos failą.

V. Papildomos funkcijos

MIKO knygos valdymo sistema turi dar keletą papildomų funkcijų, kurios rekomenduojamos patyrusiems naudotojams arba iškilus nenumatytoms problemoms. Pirmiausia **būtina labai atidžiai** perskaityti „*Papildomų funkcijų aprašymą*“. Šis aprašymas atsiranda dialogo lange, kuris atveriamas paleidus failą „Papildomos funkcijos.exe“. Tame pačiame lange pasirenkamos šios funkcijos:

- a) **Atsarginės kopijos išsaugojimas**. Kad neprarastumėte savo sukurto papildomo MIKO knygos turinio, rekomenduojama retkarčiais persirašyti jį į standųjį diską (kartu kopijuojamas ir katalogas „Mano_...“). Nusikopijuoti visą turinį verta ir prieš atliekant kokius nors esminius pakeitimus.
- b) **Pradinių duomenų atstatymas**. Sumanius panaikinti visus savo įvestus pakeitimus ir papildymus (pvz., perduodant MIKO knygą kitam naudotojui), ši funkcija atstato pradinę knygos versiją (kokia buvo gauta iš gamintojo). Panaikinamas ne tik sukauptas papildomas MIKO knygos turinys (žr. III skyrelį), bet ir slaptažodis (jei jis buvo sukurtas).
- c) **Atsarginės kopijos atstatymas**. Ši funkcija leidžia įsirašyti į atmintuką atsarginę kopiją iš standžiojo disko, jei kas nors atsitiktų MIKO knygos turiniui. Jeigu po paskutinės

atsarginės kopijos padarymo į katalogą „Mano_...“ buvo įrašyti kokie nors nauji failai, atstatant atsarginę kopiją, jie išliks. Tačiau failai, likę knygoje tais pačiais pavadinimais, bus užkloti kopijos failais.

- d) **Naudotojo duomenys ir slaptažodis.** Naudotojas, norėdamas pasižymėti savo atmintuką, gali įsivesti kokius nors duomenis (pvz., vardą, pavardę, darbovietę), kurie atsiras tituliniam puslapyje. Siekdamas apsaugoti savo MIKO knygos turinį, naudotojas gali įsivesti slaptažodį, be kurio niekas negalės atverti jo MIKO knygos.

Paleidimo failas „Papildomos funkcijos.exe“ yra tame pačiame kataloge kaip ir paleidimo failas „Pradzia.exe“. Taigi jį galima susirasti, pavyzdžiui, taip:

- a) Laikant nuspauštą klavišą Win, spustelėti klavišą E.
  - b) Atsivėrusiame lange spragtelėti CD disko „MIKO knyga“ piktogramą pelės dešiniuoju klavišu ir atverti CD disko turinį, spragtelėjus komandą „Explore“ kairiuoju klavišu.
  - c) Atsivėrusiame failų sąrašė pasirinkti (du kart spragtelėti) failą „Papildomos funkcijos.exe“.
- Norint naudotis papildomomis funkcijomis, atmintukas turi būti USB lizde, tačiau visi MIKO knygos failai turi būti užverti.

Dar viena MIKO knygos turinio keitimo galimybė yra savo puslapių kūrimas. Tam reikia iš svetainės www.mikoknygos.lt parsisiųsti **MIKO knygos puslapių rengyklę**, jos diegimo ir naudojimosi instrukciją. Rengyklė sukurta rašyklės *MS Word* pagrindu, tad svarbu, kad naudotojas turėtų darbo su ja patirties.